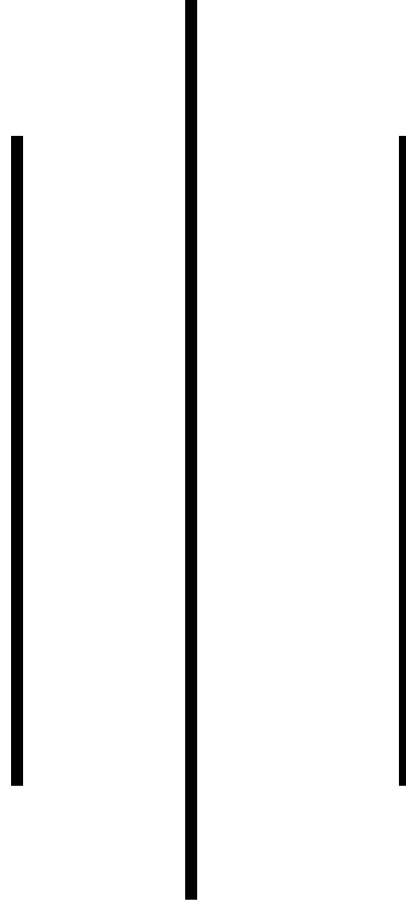

सम्बन्धन प्रदान गर्ने सम्बन्धी कार्य निर्देशिका
(नीति) २०७१

कृषि तथा वन विज्ञान विश्वविद्यालय
चितवन, नेपाल

कृषि तथा वनविज्ञान विश्वविद्यालयबाट सम्बन्धन प्रदान गर्ने सम्बन्धी कार्य
निर्देशिका (नीति)

२०७१

प्राक्कथन:

देशको आर्थिक तथा सामाजिक विकासको लागि कृषि, खाद्य प्रविधि, पशु चिकित्सा तथा वन र प्राकृतिक सम्पदाको विकास हुनु अपरिहार्य छ । यसका लागि यी क्षेत्रमा उच्च शिक्षाको विकास र विस्तार हुनु जरूरी छ । द्रुत गतिमा भइरहेको कृषिको आधुनिकीकरण, सामाजिक स्तरमा भएको वृद्धि तथा बाहिरी संसारमा भएका प्रविधि र प्राविधिक शिक्षाबाट लाभसमेत लिन कृषि तथा वनसँग सम्बन्धित प्राविधिक क्षेत्रमा शिक्षाको विकास र विस्तार गर्नु-गराउनु नितान्त आवश्यक भएको छ । त्यसैले कृषि र वनविज्ञान विश्वविद्यालयले निजी लगानीमा देशका विभिन्न क्षेत्रमा महाविद्यालयहरू संचालन गर्न समेत सम्बन्धन प्रदान गरी भौगोलिक, सामाजिक तथा आर्थिक दृष्टिले अन्यत्र गई उच्च प्राविधिक शिक्षा लिन असमर्थ विद्यार्थीहरूलाई अवसर प्रदान गर्न कृषि र वन सम्बन्धी विभिन्न विधाका दक्ष जनशक्ति उत्पादन गरी देशको कृषि, ग्रामीण, सामाजिक तथा वातावरणीय क्षेत्रको विकास तथा आधुनिकीकरणमा अग्रणी योगदान गर्ने उद्देश्य लिएको छ । तदनुसरूप विकसित मुलुकमा भैरहेको कृषि वनप्रविधिको विकास तथा आधुनिकीकरणका ज्ञान सीप र अनुभवलाई देशभित्र भित्र्याउनका लागि प्रदान गरिने उच्च शिक्षा खर्चिलो हुने हुँदा प्रतिस्पर्धाको आधारमा स्वदेशी तथा विदेशी लगानीमा निजी क्षेत्रमा महाविद्यालयहरू संचालन गर्न आवश्यक ठानी यो नीति तर्जुमा गरिएको छ ।

परिच्छेद - १

प्रारम्भिक:

- १.१ नाम: कृषि तथा वनविज्ञान विश्वविद्यालयका विभिन्न संकायअन्तर्गत स्नातक र यो भन्दा माथिको तहका शैक्षिक कार्यक्रम संचालन गर्ने शिक्षण तथा अनुसन्धान गर्ने संस्थालाई सम्बन्धन प्रदान गर्ने तथा सम्बन्धन प्राप्त शिक्षण संस्थाहरूको अनुगमन गर्ने कार्यमा निर्देशिका २०७१ रहेको छ ।
- १.२ संक्षिप्त नाम: सम्बन्धन तथा अनुगमन कार्य निर्देशिका २०७१ रहने छ ।
- १.३ परिभाषा: विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस निर्देशिकामा
- क) “ऐन” भन्नाले कृषि तथा वनविज्ञान विश्वविद्यालय ऐन, २०६७ भन्ने सम्झनुपर्दछ ।
 - ख) “नियम” भन्नाले कृषि तथा वनविज्ञान विश्वविद्यालयको नियम भन्ने सम्झनुपर्दछ ।
 - ग) “कार्यकारी परिषद्” भन्नाले कृषि तथा वनविज्ञान विश्वविद्यालयको कार्यकारी परिषद् सम्झनुपर्दछ ।
 - घ) “उपकुलपति” भन्नाले कृषि तथा वनविज्ञान विश्वविद्यालयको उपकुलपति भन्ने सम्झनुपर्दछ ।
 - ङ) “रजिष्ट्रार” भन्नाले कृषि तथा वनविज्ञान विश्वविद्यालयको रजिष्ट्रार भन्ने सम्झनुपर्दछ ।
 - च) “डीन” भन्नाले कृषि तथा वनविज्ञान विश्वविद्यालयको डीन भन्ने सम्झनुपर्दछ ।
 - छ) “प्राज्ञिक परिषद्” (Academic Council) भन्नाले कृषि तथा वनविज्ञान विश्वविद्यालयको प्राज्ञिक परिषद् (Academic Council) सम्झनु पर्दछ ।
 - ज) “सम्बन्धन प्राप्त संस्था” भन्नाले कृषि तथा वनविज्ञान विश्वविद्यालयसँग सम्बन्धन लिएको संस्था भन्ने सम्झनुपर्दछ ।

- भ) “विद्यापरिषद्” (Faculty Board) भन्नाले कृषि तथा वनविज्ञान विश्वविद्यालयअन्तर्गतका विभिन्न संकायअन्तर्गतको विद्या परिषद् (विद्या परिषद्) (Faculty Board,) भन्ने सम्झनुपर्दछ ।
- ज) “अनुगमन इकाइ” भन्नाले यस कार्य निर्देशिकामा व्यवस्था गरिएको अनुगमन इकाइ भन्ने सम्झनुपर्दछ ।
- ट) “शैक्षिक चक्र” भन्नाले कृषि तथा वनविज्ञान विश्वविद्यालयको स्नातक तहमा BVSc and AH पाच वर्ष र अन्य सबै कार्यक्रमहरू चार वर्ष र स्नातकोत्तरका सबै कार्यक्रमहरू २ वर्षको शैक्षिक चक्रमा चल्ने भन्ने सम्झनुपर्दछ । विद्यावारिधिका हकमा कम्तीमा ३ वर्षको चक्रलाई सम्झनुपर्दछ ।
- ठ) “संकाय” भन्नाले कृषि तथा वनविज्ञान विश्वविद्यालयका संकायहरू सम्झनुपर्दछ ।

१.४ उद्देश्य:

- क) कृषि, खाद्य प्रविधि, खाद्य सुरक्षा, पशुविज्ञान, पशुचिकित्सा, मत्स्यविज्ञान, वन तथा प्राकृतिक सम्पदा, लैङ्गिक समता र विकास, प्राकृतिक स्रोत, द्वन्द्व व्यवस्थापन र दिगो शान्ति, प्रकोप तथा जोखिम व्यवस्थापन, वातावरण र जलवायु परिवर्तन, ग्रामीण विकास, समुदायमा आधारित प्राकृतिक स्रोत व्यवस्थापन, वैकल्पिक उर्जा, दिगो विकास, खाद्य सुरक्षा, उद्यमशीलता विकास आदि सम्बन्धी उच्च शिक्षाको आधुनिकीकरण र विस्तारको लागि निजी क्षेत्रलाई संलग्न गर्ने/गराउने ।
- ख) भौगोलिक तथा आर्थिक दृष्टिले विपन्न विद्यार्थीहरूको कृषि तथा वनलगायतका उच्च शिक्षामा पहुँच वृद्धि गर्ने ।
- ग) कृषि तथा वनलगायत प्राविधिक उच्च शिक्षा र अन्य सम्बन्धित उच्च शिक्षामा विदेशी विद्यार्थीहरू समेतलाई आकर्षित गर्ने ।

१.५ नीति:

कृषि तथा वनविज्ञान विश्वविद्यालयअन्तर्गत सञ्चालन भैरहेका विषयहरूलगायत माथि (क) मा उल्लिखित अन्य विषयहरूमा समेत निजी स्तरमा महाविद्यालय सञ्चालन गर्न सम्बन्धन दिइनेछ ।

१.६ सम्बन्धन दिइने कृषि र वनविज्ञान सम्बन्धि शिक्षाहरू:

प्राविधिक कृषि तथा वनविज्ञानलगायत शिक्षामा स्नातक, स्नातकोत्तर तथा विद्यावारिधि तहका निम्न विषयहरूमा निजी क्षेत्रलाई सम्बन्धन दिइनेछ ।

- क) कृषिविज्ञान
- ख) वनविज्ञान
- ग) पशुविज्ञान तथा पशुचिकित्सा
- घ) मत्स्यपालनविज्ञान
- ङ) जैविक प्रविधि (बायोटेक्नोलोजी)
- च) डेरी साइन्स एण्ड टेक्नोलोजी
- छ) कृषि, पशु चिकित्सा, पशु विज्ञान तथा वनसंग सम्बन्धित अन्य विषयहरू (जस्तै लैङ्गिक समता र विकास, प्राकृतिक स्रोत, द्वन्द्व व्यवस्थापन र दिगो शान्ति, प्रकोप र जोखिम व्यवस्थापन, वातावरण र जलवायु परिवर्तन, ग्रामीण विकास, समुदायमा आधारित प्राकृतिक स्रोत व्यवस्थापन, वैकल्पिक उर्जा, दिगो विकास, खाद्यसुरक्षा, उद्यमशीलता विकास आदि)
- ज) व्यवस्थापन संकाय (Faculty of Management)

१.४ निर्देशिकाको व्याख्या: यस निर्देशिकाको व्याख्या गर्ने अधिकार कृषि तथा वनविज्ञान विश्वविद्यालयको कार्यकारी परिषदलाई हुनेछ ।

परिच्छेद - २
नयाँ शैक्षिक कार्यक्रमको सम्बन्धन लिने प्रक्रिया

- २.१ विश्वविद्यालयले सार्वजनिक सूचनामार्फत सम्बन्धन सम्बन्धी निवेदन आह्वान गर्नेछ ।
- २.२ स्वदेशी लगानीकर्ता, सार्क मुलुकको लगानीकर्ता र तेस्रो मुलुकको लगानी कर्तालाई पछि फिर्ता नहुने गरी क्रमशः रु १००,०००।-, २,५०,०००।- र यू एस डलर ५,०००।- निवेदन शुल्क लाग्नेछ ।
- २.३ कृषिविज्ञान, पशुविज्ञान, पशुचिकित्सा, मत्स्यविज्ञान र वनविज्ञानसंग सम्बन्धित क्षेत्रका स्नातक, स्नातकोत्तर र विद्यावारिधि तहको कार्यक्रम संचालन गर्न चाहने संस्थाले (१) शिक्षा मन्त्रालयबाट सहमतिको मनशाय पत्र (LOI) प्राप्त गरी संस्था दर्ता गर्ने सम्बन्धित सरकारी निकायमा दर्ता भएको प्रमाणपत्र, (२) सम्बन्धन प्राप्तिको लागि सम्बन्धित संस्थाको संचालक समितिको निर्णय, (३) कागजात र जग्गाको प्रमाणहरू सहित अनुसूची २ अनुसार संभाव्यता अध्ययनसहितको विस्तृत कार्ययोजना (४) संस्थाको लेखापरीक्षणको प्रतिवेदन र (५) दफा २.२ बमोजिम निवेदनशुल्कसहित विश्वविद्यालयको योजना निर्देशनालयमा निवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।
- २.४ योजना निर्देशकले दफा २.३ बमोजिम प्राप्त निवेदन कार्यकारी परिषद्मा पेश गर्नेछन् । कार्यकारी परिषद्ले उपयुक्त ठानेमा योजना निर्देशकमार्फत संकाय डीन कार्यालयमा उक्त निवेदन पठाउनेछ । संकाय डीनले विशेषज्ञहरूको समिति बनाई स्थलगत अध्ययन गर्न लगाई संभाव्यता अध्ययनसहितको प्रतिवेदन पेश गर्न लगाउने छन् ।
- २.५ विभिन्न संकायअन्तर्गतका कार्यक्रमहरूका लागि संकाय र कार्यक्रमहरूअनुसार अनुसूची ५, ६ र ७ मा तोकिएबमोजिमका मापदण्डहरू पूरा गर्नु पर्नेछ । विशेषज्ञ समितिले स्थलगत अध्ययन गर्दा तोकिएबमोजिमका मापदण्डहरू पूरा भएनभएको समेत हेर्नेछ । साथै अनुसूची -४ अनुसार निरीक्षणप्रतिवेदन पेश गर्नेछ ।
- २.६ दफा २.४ को प्रतिवेदनलाई सम्बन्धित संकायको विधापरिषद्को बैठकमा छलफल गरी सम्बन्धन दिन सकिने वा नसकिने खुलाई उपकुलपतिसमक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।
- २.७ दफा २.६ बमोजिम पेश भएको सिफारिसको आधारमा कार्यक्रम संचालनको लागि सम्बन्धन दिन नसकिने निर्णय भएमा त्यसको जानकारी निवेदक संस्थालाई गराइनेछ ।
- २.८ सम्बन्धित संकायबाट सम्बन्धन दिन सकिने सिफारिस भै आएमा उक्त प्रस्ताव उपकुलपतिले प्राज्ञिक परिषद्मा पेश गर्नेछन् । प्राज्ञिक परिषद्ले उपयुक्त ठानेमा उक्त प्रस्ताव कार्यकारी परिषद्मा पेश गरिनेछ । कार्यकारी परिषद्ले आवश्यक देखेका अन्य शर्तहरू समेत तोकी कार्यक्रम संचालनको लागि सम्बन्धनको स्वीकृति दिनेछ ।
- २.९ स्वीकृत कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धित संकाय डीनलाई निर्देशन दिइनेछ । साथै सम्बन्धित डीनले सम्बन्धन लिन चाहने संस्थालाई सम्बन्धन दिने सम्बन्धी निर्णयको जानकारी दिने छन् र धरौटी राख्न सम्बन्धनको लिखित लगायत अन्य प्रक्रिया पूरा गर्न निर्देशन दिने छन् ।
- २.१० सम्बन्धित संस्थाले सम्बन्धनको सूचना पाएको मितिले १५ दिनभित्र विश्वविद्यालयले तोकेको धरौटीवापतको रकम रु ३०,००,०००। (तीस लाख) यस विश्वविद्यालयको बैंकको खातामा जम्मा गरी, धरौटी रकम विश्वविद्यालयको स्वीकृतिविना बैंकबाट फिक्न नपाइने व्यहोराको बैंक ग्यारेन्टीसहित, सम्झौताको लागि सम्बन्धित डीन समक्ष प्रस्तुत गर्नेछ ।
- २.११ सम्बन्धन शुल्कवापत सम्बन्धित संकायले तोकेबमोजिमको रकम सेमेष्टर शुरू भएको १ महिनाभित्र विश्वविद्यालयको सम्बन्धित संकायको खातामा जम्मा गर्नुपर्नेछ ।

- २.१२ सम्बन्धन लिन आवेदन दिएका संस्थाले संभाव्यता अध्ययन गर्न जाने विज्ञहरूको टोलीको भ्रमण, आवास, दैनिक खर्चलगायतका सबै खर्चहरू व्यहोर्नुपर्नेछ ।
- २.१३ सम्बन्धन प्राप्त महाविद्यालयले शुल्क निर्धारण गर्न उक्त स्थानको वास्तविकतालाई ध्यानमा राखी विश्वविद्यालयमा प्रस्ताव पेश गर्नु पर्नेछ र विश्वविद्यालयले दिएको स्वीकृतबमोजिम मात्र शुल्क लिन सक्नेछ । विभागीय मनोनयन भै आउने विद्यार्थीको हकमा नेपाल सरकार र संस्थाबीच भएको सम्झौताबमोजिम शुल्क लिन पाउनेछ ।
- २.१४ सम्बन्धन प्राप्त महाविद्यालयमा भर्ना हुने विद्यार्थीहरूले कृषि तथा वनविज्ञान विश्वविद्यालयको सम्बन्धित संकायको प्रवेश-परीक्षामा उत्तीर्ण भएको हुनुपर्नेछ । सेमेष्टर प्रणाली अथवा वार्षिक प्रणालीको फाइनल परीक्षा लिने र परीक्षाफल प्रकाशन गर्ने तथा ट्रान्सक्रिप्ट प्रदान गर्ने कार्य विश्वविद्यालयमा नै निहित रहने छ ।
- २.१५ सम्बन्धन प्राप्त महाविद्यालयमा स्वीकृति प्राप्त कार्यक्रम सञ्चालन गर्न विश्वविद्यालयसंग ति सम्झौतापत्रमा द्विपक्षीय हस्ताक्षर गरी धरौटी रकम सम्झौतामा उल्लेख भएअनुसार विश्वविद्यालयको खातामा जम्मा गरेपछि मात्र कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सक्नेछ अन्यथा विश्वविद्यालय जवाफदेही रहने छैन ।

परिच्छेद - ३

शैक्षिक कार्यक्रम र अनुगमन:

- ३.१ अनुमति प्राप्त संस्थाले आसन्न शैक्षिक सत्रका लागि सम्बन्धित संकायको प्रवेशपरीक्षामा उत्तीर्ण भएका विद्यार्थीहरूमध्ये यथासंभव मेरिटको आधारमा विद्यार्थी भर्ना गराई विश्वविद्यालयको शैक्षिक क्यालेण्डरअनुसार कक्षा संचालन गर्नेछन् । विदेशी विद्यार्थीकोहकमा सम्बन्धनप्राप्त संस्थामा अध्ययन गर्न चाहेमा यस विश्वविद्यालयबाट पूर्वसहमति लिनुपर्नेछ । विदेशी विद्यार्थीहरूको भर्ना दरखास्त मूल्यांकन टेलिफोन वा स्काइप अन्तर्वार्ता जस्ता विधि प्रयोग गरी गर्न सकिनेछ ।
- ३.२ दफा ३.१ बमोजिमको शैक्षिक कार्यक्रम शुरू गरेको संस्थाले १ महिनाभित्र विद्यार्थीको संख्या र अन्य विवरणसहितको प्रतिवेदन डीन कार्यालयमा बुझाउनु पर्नेछ ।
- ३.३ दफा ३.२ को प्रतिवेदन प्राप्त भइसकेपछि सम्बन्धित डीनले परिच्छेद-४ अनुसार निरीक्षण र अनुगमनटोली गठन गरी स्थलगत अध्ययन गर्न पठाउने छन् । उक्त टोलीले सम्बन्धित संकायअन्तर्गतका कार्यक्रमहरू अनुसार अनुसूची- ५, ६ र ७ मा तोकिएबमोजिमका मापदण्डहरू पूरा गरे-नगरेको समेत निरीक्षण गरी अनुसूची-४ अनुसार निरीक्षण-प्रतिवेदन सहित सिफारिस पेश गर्नेछ । सो टोलीका सिफारिसको आधारमा आगामी शैक्षिक सत्रमा विद्यार्थी भर्नाको लागि स्वीकृति दिइनेछ ।
- ३.४ दफा ३.३ बमोजिमको टोलीले तोकिएको मापदण्ड नपुगेको पाएमा ६ महिनाभित्र अपुग भएका मापदण्ड पूरा गर्न सम्बन्धित संस्थालाई सूचना गरिनेछ । उक्त ६ महिनाभित्र तोकिएको मापदण्ड सुधार नगरेमा नया भर्ना गर्न स्वीकृति दिइने छैन ।
- ३.५ सम्बन्धन लिने संस्थाले निरीक्षण तथा अनुगमन गर्न जाने विज्ञहरूको टोलीको भ्रमण, आवास, दैनिक खर्च लगायतका सबै खर्चहरू व्यहोर्नु पर्नेछ ।
- ३.६ सम्बन्धन प्राप्त संस्थाले वार्षिक प्रतिवेदन, संस्थाको प्रोफाइल, विद्यार्थीको संख्या आदिको विवरण सम्बन्धित डीनलाई पठाउनु पर्नेछ ।

- ३.७ सेमेष्टरको फाइनल अथवा वार्षिक परीक्षाको लागि भर्ना भएका विद्यार्थीहरूलाई परीक्षा-फर्म भर्ना लगाई विश्वविद्यालयले तोकेको परीक्षाशुल्कसमेत एकमुष्ट गरी विश्वविद्यालय परीक्षा नियन्त्रण कार्यालयमा बुझाउनु पर्नेछ ।
- ३.८ स्नातकोत्तर तहका शैक्षिक कार्यक्रम संचालन गर्न स्नातक तहका शैक्षिक कार्यक्रम संचालन गर्ने समेत पूर्वाधार भएको हुनु पर्नेछ ।
- ३.९ सम्बन्धन प्राप्त गरेको संस्थाले स्वीकृतिअनुसार स्नातक र स्नातकोत्तर तथा विद्यावारिधितह संचालन गर्न पाउने छन् ।
- ३.१० सम्बन्धन प्राप्त महाविद्यालयले सम्बन्धित विषयका विद्यार्थीलाई विदेशी विश्वविद्यालयमा आदान प्रदान कार्यक्रम गर्ने अवसर पाएमा क्रेडिट आर्जन गर्ने गरी विदेशी विद्यालयमै विद्यार्थीलाई केही समयका लागि शिक्षण गराउन सक्नेछन् ।
- ३.११ यस विश्वविद्यालयबाट सम्बन्धन प्राप्त शिक्षण संस्थामा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीले बढी भन्दा बढी व्यावहारिक ज्ञान आर्जन गर्नका लागि फिल्ड अध्ययनलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

परिच्छेद - ४

शैक्षिक कार्यक्रम र अनुगमन समिति:

- ४.१ कृषि र वनविज्ञान क्षेत्रमा उच्च प्राविधिक शिक्षाको लागि सम्बन्धन लिई निजी क्षेत्रबाट संचालन गरिने महाविद्यालयको अनुगमन गरी रायसुझाव पेश गर्न सम्बन्धित संकाय डीनले उपकुलपतिसँग परामर्श गरी देहायबमोजिमको अनुगमन टोली गठन गर्नेछन् ।
- क) सम्बन्धित संकाय डीन आफै अथवा लामो समयको अनुभव प्राप्त प्राध्यापकअध्यक्ष
- ख) सम्बन्धित विषयगत प्रतिनिधित्व हुने गरी कार्यरत शिक्षकहरू मध्येबाट कम्तीमा एक जना महिलासहित ३ जना.....सदस्य
- ग) सहायक डीन शिक्षणसदस्य
- घ) फार्म निर्देशकसदस्य
- ङ) सम्बन्धित संकाय अन्तर्गतका वरिष्ठ कर्मचारी वा कर्मचारी प्रमुख.....सदस्य-सचिव

जम्मा७ जना

४.२ अनुगमन टोलीको काम, कर्तव्य र अधिकार :

- क) निजी क्षेत्रमा संचालन हुने महाविद्यालय सम्बन्धमा राय, सुझाव र सिफारिस सहितको प्रतिवेदन पेश गर्ने ।
- ख) कृषि र वनसम्बन्धी प्राविधिक महाविद्यालयको संचालनको लागि विश्वविद्यालय अन्तर्गतको सम्बन्धित संकाय डीनलाई सिफारिस गर्ने ।
- ग) निजी क्षेत्रमा स्थापना भएको महाविद्यालयको सुपरीवेक्षण, मूल्यांकन, अनुगमन गर्ने र सिफारिस सहितको प्रतिवेदन (अनुसूची-४ अनुसार) पेश गर्ने ।

परिच्छेद - ५

अनुसन्धान तथा प्रसार सम्बन्धित कार्यक्रम र अनुगमन:

- ५.१ कृषि तथा वनविज्ञान विश्वविद्यालय ऐन, २०६७ को परिच्छेद-६ (१५) मा उल्लेख गरिए अनुसार विश्वविद्यालयले कृषि तथा वनविज्ञानसँग सम्बन्धित विषयमा अनुसन्धान गर्नका लागि आवश्यकताअनुसार अनुसन्धान तथा प्रसार केन्द्रको स्थापना गर्न सकिने बारेको व्यवस्था गरिएको सन्दर्भमा विश्वविद्यालयले आफ्नो ऐन तथा नियमावलीमा उल्लेख गरे अनुसारका अवधारणामा स्थापना गर्ने आंगिक केन्द्रहरूको अलावा कृषि, वन, पशु तथा प्राकृतिक स्रोत सम्पदा तथा सामुदायिक विकास आदि क्षेत्रमा कुनै निश्चित समय सम्म अनुसन्धान कार्यमा संलग्न कुनै पनि संघसंस्थाहरूलाई समेत विश्वविद्यालयले अनुसन्धान केन्द्रको सम्बन्धन दिन सक्नेछ । सम्बन्धन प्राप्त त्यस्ता संघसंस्थाहरूले विश्वविद्यालयले तय गर्ने अनुसन्धान तथा प्रसारका मापदण्डहरू पूरा गरी कार्य सञ्चालन गर्नुपर्नेछ । विश्वविद्यालयको अनुसन्धान-केन्द्रको मान्यता प्राप्त हुने त्यस्ता संघ-संस्थाहरू, सामुदायिक, कर्पोरेट तथा गैरसरकारी स्वरूपसमेतका हुन सक्नेछन् ।
- ५.२ दफा ५.१ बमोजिमको अनुसन्धान तथा प्रसारकेन्द्र शुरू गरेको संस्थाले १ महिनाभित्र अनुसूची-३ बमोजिमको विस्तृत कार्ययोजना र अन्य विवरणसहितको प्रतिवेदन विश्वविद्यालयको अनुसन्धान तथा प्रसार कार्यालयमा बुझाउनु पर्नेछ ।
- ५.३ दफा ५.२ को प्रतिवेदन प्राप्त भइसकेपछि अनुसन्धान तथा प्रसार निर्देशकले TOR बनाई परिच्छेद-६ अनुसार निरीक्षण र अनुगमन समिति गठन गरी स्थलगत अध्ययन गर्न पठाउनेछन् । उक्त समितिले TOR मा तोकिएबमोजिमका मापदण्डहरू पूरा गरेनगरेको समेत निरीक्षण गरी निरीक्षण-प्रतिवेदनसहित सिफारिस पेश गर्नेछ ।
- ५.४ दफा ५.३ बमोजिमको समितिले तोकिएको मापदण्ड नपुगेको पाएमा ६ महिनाभित्र अपुग भएका मापदण्ड पूरा गर्न सम्बन्धित संस्थालाई सूचना गरिनेछ । उक्त ६ महिनाभित्र तोकिएको मापदण्ड सुधार नगरेमा स्वीकृति दिइनेछैन ।
- ५.५ सम्बन्धन लिने संस्थाले निरीक्षण तथा अनुगमन गर्न जाने विज्ञहरूको टोलीको भ्रमण, आवास, दैनिक खर्चलगायतका सबै खर्चहरू व्यहोर्नु पर्नेछ ।
- ५.६ सम्बन्धन प्राप्त संस्थाले वार्षिक प्रतिवेदन, संस्थाको प्रोफाइल आदिको विवरण सम्बन्धित निर्देशकलाई पठाउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद - ६

अनुसन्धान तथा प्रसार सम्बन्धित कार्यक्रम र अनुगमन समिति:

- ६.१ अनुसन्धान तथा प्रसार सम्बन्धित कार्यक्रमको लागि सम्बन्धन लिई निजी क्षेत्रबाट सञ्चालन गरिने संस्थाको अनुगमन गरी राय-सुझाव पेश गर्न अनुसन्धान तथा प्रसार निर्देशकले उपकुलपतिसँग परामर्श गरी देहायबमोजिमको अनुगमन टोली गठन गर्नेछन् ।
- क) सम्बन्धित अनुसन्धान तथा प्रसार निर्देशक आफै अथवा लामो समयको अनुभव प्राप्तअध्यक्ष
- ख) सम्बन्धित विषयगत प्रतिनिधित्व हुने गरी कार्यरत शिक्षकहरूमध्येबाट कम्तीमा एक जना महिलासहित ३ जना.....सदस्य

- ग) सहायक डीन शिक्षण.....सदस्य
घ) सम्बन्धित निर्देशनालयअन्तर्गतका वरिष्ठ कर्मचारीसदस्य-सचिव
जम्मा६ जना

- ६.२ अनुगमन-टोलीको काम, कर्तव्य र अधिकार :
क) निजी क्षेत्रमा संचालन हुने अनुसन्धान तथा प्रसार सम्बन्धमा राय, सुझाव र सिफारिस सहितको प्रतिवदेन पेश गर्ने ।
ख) कृषि र वनसम्बन्धी अनुसन्धान तथा प्रसारको लागि विश्वविद्यालय अन्तर्गतको सम्बन्धित अनुसन्धान तथा प्रसार निर्देशकलाई सिफारिस गर्ने ।

अनुसूची - १

कृषि तथा वनसम्बन्धी महाविद्यालय संचालन गर्न इच्छुक संस्थाले पेश गर्नुपर्ने कागजातहरू र जग्गाको प्रमाण:

- प्रस्तावित शिक्षण संस्थाको नाम र ठेगानासहितको अनुसूची-२ बमोजिमको निवेदन ।
- प्रस्तावित शिक्षण संस्थाको चरणबद्ध खाका प्रथम चरण, दोस्रो चरण र तेस्रो अथवा अन्तिम चरणसहितको अनुसूची-३ बमोजिमको विस्तृत कार्ययोजना प्रस्ताव ।
- आर्थिक स्रोतको प्रमाणित आधार ।
- महाविद्यालय स्थापना हुने आफ्नै जग्गाको लालपुर्जा वा भाडामा लिएको भए करारनामा (१० वर्ष वा सो भन्दा बढी) । जग्गाको हकमा एउटा कार्यक्रमको लागि तराईमा भए कम्तीमा ४ बिगाहा (सबै आफ्नै जग्गा नभए कम्तीमा २ बिगाहा संस्थाको आफ्नै र २ बिगाहा १० कि मि परिधिभित्र करारमा लिइएको जग्गा), पहाडमा भए कम्तीमा ४० रोपनी (सबै आफ्नै जग्गा नभए कम्तीमा २० रोपनी संस्थाको आफ्नै र २० रोपनी ५ कि मि परिधि भित्र करारमा लिइएको जग्गा) हुनुपर्ने । थप प्रत्येक कार्यक्रमको लागि तराईमा भए १ बिगाहा र पहाडमा भए १० रोपनी संस्थाको आफ्नै थप जग्गा हुनुपर्ने । ल्याब नचाहिने र जग्गा जमिन आवश्यक नपर्ने विषयहरू जस्तै: व्यवस्थापन, ग्रामिण विकास, दिगो विकास, समुदायमा आधारित वन तथा प्राकृतिक स्रोत व्यवस्थापन, प्रकोप र जोखिम व्यवस्थापन, उच्चमशीलता विकास, लैंगिक समता, खाद्य-सुरक्षा, वातावरण-संरक्षण र जलवायु परिवर्तन, द्वन्द्व व्यवस्थापन, दिगो शान्ति, आदिका लागि विश्वविद्यालयले तोकेको अन्य आधारहरू पेश गर्नुपर्ने ।
- भौतिक संरचनाको नाप-नक्सा ।
- नेपालको प्रचलित कानूनबमोजिम दर्ता भएको संस्थाको प्रमाणपत्र ।
- शिक्षक तथा कर्मचारीको तथ्यांक, निजहरूको प्राप्त प्रमाणित डिग्रीसमेतको बायोडाटा र प्रतिलिपि सर्टिफिकेटहरू ।
- B.V.Sc. and A.H कार्यक्रमको हकमा Nepal Veterinary Council ले दिएकोले अनुमति पत्र ।
- आधिकारिक र संस्थापक व्यक्तिहरूको नाम र ठेगाना ।

१०. निवेदनको दस्तुर बैंक भौचर ।

अनुसूची - २

निवेदन:

श्रीमान् उपकुलपतिज्यू
कृषि तथा वनविज्ञान विश्वविद्यालय
रामपुर, चितवन ।

विषय:संकायको महाविद्यालय स्थापना सम्बन्धमा ।

महोदय,

नेपालकोजिल्लागा. वि. स. / न. पा./उप
म.न.पा/म.न.पा मासंकायको महाविद्यालय संचालन गर्न निवेदन दस्तुर
रु..... को सककलै बैंक भौचर साथै निम्न विवरणहरू संलग्न गरी यो निवेदन
पेश गरेको छु ।

विवरण

१. संस्थाको नाम:
२. संस्था / कम्पनी दर्ता नं. र मिति:
३. संस्थाको लेखा नं. (Pan/Vat)
४. लगानीकर्ताको नामावली :
५. निवेदकको नाम:

हस्ताक्षर:

पद:

ठेगाना:

फोन :

E mail :

मिति:

अनुसूची - ३

विस्तृत कार्ययोजना:

१. परिचय (५०० शब्द) : पृष्ठभूमि, समस्या पहिचान, आवश्यकताका आधारहरू, दृष्टिकोण र उद्देश्यहरूसहित ।
२. सर्वेक्षण जानकारी (१५०० शब्द): राष्ट्रिय तथा क्षेत्रीय र स्थानीय स्तरको भूबनोट, हावापानी, सामाजिक संरचना, जैविक विविधता र आवश्यकता आदिको जानकारीसहित प्रस्तावित कार्यक्रमको पक्षपोषण गर्ने Feasibility Report सहित ।
३. कार्ययोजनाको चरणबद्ध खाका : (१००० शब्द) : भौतिक एवं मानवीय स्रोत साधनसहितको प्राविधिक, व्यवस्थापकीय, आर्थिक, सामाजिक, एवं कानुनी आधारसहितको प्रथम, द्वितीय र अन्तिम चरणका खाकाहरू ।
४. कार्ययोजना लागू गर्ने तरिकाहरू : (१००० शब्द) : दफा ३ मा उल्लेख भएको खाका अनुसारको योजना लागू गर्ने ठोस तरिकाहरूसहित ।
५. नतीजा (१००० शब्द) : भौतिक, आर्थिक, प्राविधिक एवं मानवीय स्रोतसहित शैक्षिक कार्यक्रम संचालनार्थ सेमेष्टरअनुसारको पाठ्यक्रम, विभागहरू एवं अन्य विषयहरूको स्थापना र यसले कार्ययोजनाको सफलताको लागि तयार गर्ने आधारहरूसहित ।
६. व्याख्या एवं विवेचना (१००० शब्द): कार्ययोजनाको कार्यान्वयनले हुने राष्ट्रिय, अन्तर्राष्ट्रिय एवं स्थानीय सामाजिक, आर्थिक तथा प्राविधिक योगदानको व्याख्यासहितको विवेचना ।
७. निष्कर्ष (१०० शब्द) ।

Guidelines for monitoring and evaluation of affiliated educational institution

Agriculture and Forestry University

Rampur, Chitwan, 2071

Summary Sheet of Inspection

Name of the Institution:

Address

Contact Person

Affiliated Program

Date of Visit

Names of Team Members

Conclusion and recommendation

Singed by

Summary Report

Name of Institution

Address

Overall findings

Minimum requirement		Minimum requirement achieved			
		Fully	Partially	none	Remark
Physical infrastructure					
1.1	Land				
1.2	Building and space				
1.3	Furniture				
1.4	Land for teaching farms				
1.5	Farm animals				
1.6	Teaching hospital				
1.7	Orchard				
1.8	Vehicles				
1.9	Sport facilities				
1.10	Hostel				
Equipment					

2.1	Lab Equipment				
2.2	Teaching Aid				
Library					
3.1	Books				
3.2	Journals				
3.4	Magazine				
3.5	e-library				
Faculty					
4.1	Full time				
4.2	Part time				
4.3	Lab assistants				
Academic Department					
5.1	Academic departments				
5.2	Principal				
5.3	Support staff				
5.4	Library staff				
5.5	Farm staff				
Organization/Institution					
6.1	Legal status				
6.2	Board of Directors/Management				

Overall rating

Basic requirements

Minimum requirement		Minimum requirement achieved			
		Fully	Partially	none	Remark
Land					
1.1	Buildings				
1.3	Teaching farms				
1.4	Veterinary Teaching Hospital				
1.5	Sports				

Farm facilities					
2.1	Animal				
2.2	Orchard				
2.3	Green house				
Building					
3.1	Office space				
3.2	Classrooms: number and size				
3.4	Laboratories				
3.5	Veterinary Teaching Hospital				
3.6	Seminar/meeting hall				
3.7	Library				
3.8	e-library				
3.9	Academic departments				
Equipment					
4.1	Laboratories				
4.7	Audio-visual				
4.10	Farm equipment				
Library					
5.1	Text books				
5.2	Reference books				
5.4	Journals				
5.5	Magazines				
5.6	e-library				
Faculty (Number and qualification)					
Management/Support staff					
7.1	Principal (qualification)				
7.2	Admin Officer				
7.3	Accountant				
7.4	Librarian				

7.5	Book checkers				
7.6	Lab assistants				
7.7	Farm supervisor				
7.8	Farm assistants				
Vehicle/transportation					
8.1	Bus				
8.2	Minibus				
8.3	Jeep				
8.4	Car				
8.5	Tractor/power tiller				
8.6	Other				
Organization/Institution					
8.1	Legal status (trust, Ltd, Pvt. Ltd)				
8.2	Board of Directors				
8.3	Number of Board Meeting				
8.4	Audit Report				
8.5	Relation with industries, research and commercial farms,				
8.9	Annual report/publications				

अनुसूची - ५

कृषि संकाय:

१. बी. एस्सी. कृषि - (B. Sc. Ag.) र सम्बन्धित अन्य विषयहरूमा स्नातक, स्नातकोत्तर र विद्यावारिधि कार्यक्रममा ५० जना विद्यार्थी भर्नाको लागि ग्रामीण विकास, जलवायु परिवर्तन, प्रकोप र जोखिम व्यवस्थापन, द्वन्द्व व्यवस्थापन र दिगो शान्ति, लैङ्गिक समता, दिगो विकास, र खाद्य सुरक्षा, समुदायमा आधारित वन तथा प्राकृतिक स्रोत व्यवस्थापन, उद्यमशीलता विकास, आदि जस्ता विषयहरूका लागि कार्यक्रम संयोजकको व्यवस्था गर्नुपर्नेछ । शिक्षकको हकमा सम्बन्धित क्षेत्रका ख्यातिप्राप्त विज्ञ र प्राविधिकलाई स्रोत व्यक्तिका रूपमा लिई कक्षा संचालन गर्न सकिनेछ । यी विषयहरूको हकमा विश्वविद्यालयले तोकेको पूर्वाधारको मापदण्ड पूरा गर्ने सघसंस्थाले एउटा कक्षामा बढीमा ५० जनासम्म रहने गरी आवयकताअनुसार कक्षाका सेक्सनहरू संचालन गर्न पाउने छन् ।
१. कार्यक्रम संचालनको लागि कम्तीमा पनि १० जना शिक्षक नियमित रूपमा उपलब्ध हुनु पर्नेछ र विषयगत शिक्षकहरूको सहमतिपत्र यस विश्वविद्यालयअन्तर्गतको कृषि संकाय, डीनको कार्यालयमा बुझाउनु पर्नेछ । साथै ल्याब संचालनको लागि कम्तीमा पनि ५ जना Lab Boy हरूको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।
२. कार्यक्रम संचालनको लागि कम्तीमा पनि ७ वटा शिक्षण विभागहरू Instructional Departments को सुनिश्चितता भएको हुनुपर्नेछ । जसमा निम्नानुसार शिक्षण विभागहरू रहनेछन् ।
 1. Department of Agriculture Economics and Agriculture Extension
 2. Department of Agronomy and Plant Breeding
 3. Department of Horticulture
 4. Department of Soil Science and Agricultural Engineering
 5. Department of Animal Science
 6. Department of Plant Protection
 7. Department of Social Sciences
१. सम्बन्धित अन्य विषयहरूमा आवश्यकताअनुसार विभागहरू रहने छन् ।
३. विद्यार्थी अनुपातको हिसाबले कम्तीमा पनि ५ विद्यार्थी बराबर १ पुस्तकका दरले सम्बन्धित विषयका पुस्तकहरू उपलब्ध हुने गरी पुस्तकालयको व्यवस्था हुनुपर्नेछ । पुस्तकालयमा विभिन्न Journals, Bulletins र सम्बन्धित विभिन्न शिक्षण सामग्रीहरूको व्यवस्था हुनुको साथै राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय Journal हरूको पाहुच सहित E- Library को समेत व्यवस्था भएको हुनुपर्नेछ ।
४. उपरोक्त शैक्षिक कार्यक्रम र कार्ययोजनामा प्रस्तावनाको आधार समेटिंदा कक्षाकोठा, ल्याब, उपकरण, पुस्तकालय जस्ता अति आवश्यक संरचनाको विस्तृत कार्ययोजना तयार गरी पेश गर्नु पर्नेछ ।
५. सम्बन्धन शुल्कका अतिरिक्त विश्वविद्यालय शुल्क रु ६,०००/- (छ हजार) प्रतिविद्यार्थी प्रति सेमेष्टर, परीक्षा शुल्क रु २,०००/- (दुई हजार) प्रतिविद्यार्थी प्रतिसेमेष्टर र रजिष्ट्रेशन शुल्क प्रथम पटक विद्यार्थी भर्ना हुंदा प्रतिविद्यार्थी रु १,०००/- (एक हजार) का दरले विश्वविद्यालयलाई बुझाउनु पर्नेछ ।

६. यस संकायले लिएको प्रवेश-परीक्षाबाट उत्तीर्ण विद्यार्थीहरूमध्येबाट विद्यार्थी भर्ना लिन आवश्यक सूचना गरी यस संकायद्वारा तोकिएको शैक्षिक सत्रमा विद्यार्थी भर्ना लिई निर्धारित शैक्षिक क्यालेण्डर अनुसार शैक्षिक कार्यक्रम संचालन गर्नु पर्दछ ।
७. प्रत्येक शैक्षिक वर्षमा नियमित रूपमा भर्ना भएका विद्यार्थीहरूको विवरण, विषय खुल्ने गरी शिक्षकहरूको विवरण र परीक्षा उत्तीर्ण गरेका विद्यार्थीहरूको विवरण यस संकायको डीनको कार्यालयमा पठाउनु पर्नेछ ।
८. कलेजको अर्धवार्षिक तथा वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन नियमित रूपमा यस संकायको डीनको कार्यालयमा पठाउनु पर्नेछ ।
९. कृषि तथा वनविज्ञान विश्वविद्यालय, परीक्षा नियन्त्रण कार्यालयले तोकेको परीक्षाकेन्द्रमा विद्यार्थीहरूलाई परीक्षामा सम्मिलित गराउनु पर्नेछ । परीक्षाशुल्क एवं सम्बन्धित परीक्षार्थीले भरेको परीक्षा आवेदन फाराम र आन्तरिक मूल्यांकनको प्राप्ताङ्कका साथै प्रत्येक सेमेष्टरको अन्तिम परीक्षा समाप्त भएको एक हप्ताभित्र पूर्ण गोपनीयताका साथ सम्पूर्ण उत्तरपुस्तिका तथा अन्य सम्बन्धित कागजातहरू परीक्षा नियन्त्रण कार्यालय रामपुरमा वा विश्वविद्यालयको काठमाडौं सम्पर्क कार्यालयमा बुझाउनु पर्नेछ ।
१०. सम्बन्धन लिन चाहने कलेजको TOR बमोजिमको भौतिक पूर्वाधारहरूको आधारमा अन्य विश्वविद्यालयहरूसँग सम्बन्धन लिन र कार्यक्रम संचालन गर्न पाउने छैन ।
११. कृषि संकाय, रामपुरको प्रावधानअनुरूप बुझाउनु पर्ने शुल्कहरू, अक्षयकोषको स्थापना तथा गर्नुपर्ने सम्भौतालगायतका सम्पूर्ण प्रकृया पूरा गरेको हुनपर्नेछ ।
१२. सम्बन्धन प्राप्त गरी कृषि संकायबाट विद्यार्थी भर्नाको स्वीकृति पाएको १ एक वर्ष भित्र कार्यक्रम संचालन नगरेमा वा उल्लिखित शर्तहरू पालना नगरेमा स्वीकृत कार्यक्रम स्वतः रद्द भएको मानिनेछ । तर उपयुक्त कारण पुष्टि गर्न सकेमा थप १ वर्षका लागि स्वीकृत अवधि वढाउन सकिनेछ।
१३. सम्भौताका कुनै पनि शर्तहरूसँग सम्भौतामा उल्लिखित शर्तहरू बाझिन गएमा स्वतः निष्क्रिय हुनेछ ।
१४. सम्बन्धन प्राप्त कलेजले कृषि तथा वनविज्ञान विश्वविद्यालय ऐन-नियम, विनियम, कार्य प्रणाली पालना गर्नुको साथै कृषि संकायको स्वीकृत पाठ्यक्रमको आधारमा मात्र अध्ययन अध्यापन गराउनु पर्नेछ ।
१५. यसमा लेखिएका बाहेक अन्य कुराहरू शिक्षा मन्त्रालयको मनसाय पत्र Letter of Intent (LOI) र प्रचलित कानूनबमोजिम हुनेछन् ।

अनुसूची - ६

पशुविज्ञान, पशुचिकित्सा र मत्स्यविज्ञान संकाय:

१. B.V.Sc. and A.H. Program ५० जना विद्यार्थी भर्नाको लागि:

भेटेरिनरी विषय पशुपंक्षीहरूको रोग र रोगको निदान, उपचार तथा रोकथामसँग सम्बन्धित भएकाले यसको नियमन र अनुमगन गर्न नेपाल सरकारले नेपाल भेटेरिनरी काउन्सिल (Nepal Veterinary Council) को व्यवस्था गरेको र Nepal Veterinary Council ले नेपालमा खोल्ने भेटेरिनरी शिक्षण संस्थाको Minimum Standard Regulation को व्यवस्थाद्वारा भेटेरिनरी स्नातक तहको अध्ययन-अध्यापनको मापदण्ड तोकेकोले यी मापदण्डहरू यस विश्वविद्यालयसँग सम्बन्धन लिने भेटेरिनरी शिक्षण संस्थाको हकमा पनि न्यूनतम आधार मानी पालना गर्नुपर्नेछ । यसको अलावा देहायमा उल्लेख भएअनुसार थप प्रावधानहरूसमेतको पालना गर्नु पर्नेछ ।

१. कार्यक्रम संचालनको लागि कम्तीमा १ विषय बराबर १ जना नियमित शिक्षक र अन्य आवश्यकताअनुसार शिक्षकहरू हुनुपर्नेछ । विषयगत शिक्षकहरूको सहमति पत्र विश्वविद्यालयको पशुविज्ञान, पशुचिकित्सा र मत्स्यविज्ञान संकाय, डीनको कार्यालयमा बुझाउनु पर्नेछ । साथै ल्याब संचालनको लागि प्रथम चरण कार्यक्रम शुरू गर्नु पूर्वको तयारी अवस्थामा कम्तीमा पनि २ जना, द्वितीय चरण कार्यक्रम शुरू गरेको १ वर्षभित्र मा कम्तीमा पनि ४ जना र अन्तिम चरण कार्यक्रम शुरू गरेको २ वर्षभित्र मा ५ जना नियमित Lab Assistant हरूको व्यवस्था गर्नुपर्नेछ । प्रशासनिक कर्मचारीहरूको हकमा संस्थाको आवश्यकताअनुसारको व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।
२. प्रथम चरणमा नै शिक्षण संस्थाको एउटा Instructional Livestock Farm हुनु पर्नेछ । जसमा देशको भूवनोट र हावापानी सुहाउँदो जातका जनावरहरू कम्तीमा १० र प्रयोगात्मकको लागि केही संख्यामा अन्य जनावरहरूसमेत हुनुपर्नेछ ।
३. अन्तिम चरणसम्ममा शिक्षणसंस्थाको आफ्नै छुट्टै भेटेरिनरी शिक्षण अस्पताल हुनुपर्नेछ । जसमा कम्तीमा Large Animal , Small Animal / Diagnostic Laboratory Unit हरूको व्यवस्था गरी एक एक जना नियमित विशेषज्ञ डाक्टर र सहायकहरू हुनुपर्नेछ ।
४. B.V.Sc. & A.H कार्यक्रमको पाठ्यक्रम र प्रतिहप्ता पाठ घण्टाका साथै परीक्षाप्रणाली यस विश्वविद्यालयले तोकेअनुसार हुनेछ ।
५. B.V.Sc. & A.H कार्यक्रम सञ्चालनको लागि विभागहरू निम्नानुसार स्थापना भएको हुनुपर्नेछ ।

क) कार्यक्रम शुरू गर्नुपूर्वको पूर्वाधारहरू तयारी अवस्थामा (प्रथम चरण):

1. Department of Basic Veterinary Sciences (Veterinary Anatomy, Veterinary Physiology and Biochemistry)
2. Department of Animal Science (Livestock Production and Management, Animal Nutrition, Animal Breeding, Genetics and Biotechnology)
3. Department of Extension Education

ख) कार्यक्रम शुरू गरेको १ वर्षभित्रमा (द्वितीय चरण):

1. Department of Pre-Clinical Veterinary Sciences (Veterinary Pharmacology and Toxicology, Veterinary Parasitology, Veterinary Microbiology, Veterinary Pathology)
 2. Department of Animal Product Technology
 3. Department of Aquaculture
- ग) कार्यक्रम शुरू गरेको २ वर्षभित्रमा (अन्तिम चरणः)
1. Department of Clinical Veterinary Sciences (Veterinary Epidemiology and Public Health, Veterinary Medicine, Veterinary Theriogenology, Veterinary Surgery and Radiology)
६. कार्यक्रम सुरु गरेको ५ वर्षभित्रमा सबै विभागहरूअन्तर्गत छुट्टाछुट्टै Subject-Specific Laboratories स्थापना भएको हुनुपर्नेछ ।
 ७. विद्यार्थी अनुपातको हिसाबले कम्तीमा पनि ५ विद्यार्थी बराबर १ पुस्तकका दरले सम्बन्धित विषयका पुस्तकहरू उपलब्ध हुने गरी पुस्तकालयको व्यवस्था हुनु पर्नेछ । पुस्तकालयमा विभिन्न Journals, Bulletins र सम्बन्धित विभिन्न शिक्षण सामग्रीहरूको व्यवस्था हुनुको साथै राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय Journal हरूको पहुँचसहित E-Library को समेत व्यवस्था भएको हुनुपर्नेछ ।
 ८. उपरोक्त शैक्षिक कार्यक्रम र कार्य योजनामा प्रस्तावनाको आधार समेटिदा कक्षा-कोठा, ल्याव-उपकरण, पुस्तकालय जस्ता अति आवश्यक संरचनाको विस्तृत कार्य योजना तयार गरी पेश गर्नुपर्नेछ ।
 ९. सम्बन्धन शुल्कका अतिरिक्त विश्वविद्यालय शुल्क रु ६,०००। हजार प्रति विद्यार्थी प्रति सेमेष्टर, परीक्षा शुल्क रु २,०००। दुई हजार प्रति विद्यार्थी प्रति सेमेष्टर र रजिष्ट्रेशन शुल्क प्रथम पटक विद्यार्थी भर्ना हुँदा प्रति विद्यार्थी रु १,०००। (एक हजार) का दरले विश्वविद्यालयलाई बुझाउनु पर्नेछ ।
 १०. यस संकायले लिएको प्रवेश-परीक्षाबाट उत्तीर्ण विद्यार्थीहरूमध्येबाट विद्यार्थी भर्ना लिन आवश्यक सूचना गरी यस संकायद्वारा तोकिएको शैक्षिक सत्रमा विद्यार्थी भर्ना लिई निर्धारित शैक्षिक क्यालेण्डरअनुसार शैक्षिक कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्दछ ।
 ११. प्रत्येक शैक्षिक वर्षमा नियमित रूपमा भर्ना भएका विद्यार्थीहरूको विवरण, विषय खुल्ने गरी शिक्षकहरूको विवरण र परीक्षा उत्तीर्ण गरेका विद्यार्थीहरूको विवरण यस संकायको डीनको कार्यालयमा पठाउनु पर्नेछ ।
 १२. कलेजको वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन नियमित रूपमा यस संकायको डीनको कार्यालयमा पठाउनु पर्नेछ ।
 १३. कृषि तथा वनविज्ञान विश्वविद्यालय, परीक्षा नियन्त्रण कार्यालयले तोकेको परीक्षा-केन्द्रमा विद्यार्थीहरूलाई परीक्षामा सम्मिलित गराउनु पर्नेछ । परीक्षा शुल्क एवं सम्बन्धित परीक्षार्थीले भरेको परीक्षा आवेदन फाराम र आन्तरिक मूल्यांकनको प्राप्तांकका साथै प्रत्येक सेमेष्टरको अन्तिम परीक्षा समाप्त भएको एक हप्ता भित्र पूर्ण गोपनीयताका साथ सम्पूर्ण उत्तरपुस्तिका तथा अन्य सम्बन्धित कागजातहरू परीक्षा नियन्त्रण कार्यालयमा बुझाउनु पर्नेछ ।
 १४. सम्बन्धन लिने चाहने कलेजको TOR बमोजिमको भौतिक पूर्वाधारहरूको आधारमा अन्य विश्वविद्यालयहरूसंग सम्बन्धन लिन र कार्यक्रम सञ्चालन गर्न पाउने छैन ।

१५. यस संकायको प्रावधान अनुरूप बुझाउनु पर्ने शुल्कहरू, अक्षयकोषको स्थापना तथा गर्नु पर्ने संभौता लगायतका सम्पूर्ण प्रक्रिया पूरा गरेको हुनपर्नेछ ।
१६. कृषि तथा वनविज्ञान विश्वविद्यालयबाट सम्बन्धन प्राप्त गरी यस संकायबाट विद्यार्थी भर्नाको स्वीकृति पाएको १ एक वर्षभित्र कार्यक्रम संचालन नगरेमा वा उल्लिखित शर्तहरू पालना नगरेमा स्वीकृत कार्यक्रम स्वतः रद्द भएको मानिनेछ ।
१७. यस संकायसंग गरेको सम्भौताका कुनै पनि शर्तहरूसंग सम्भौतामा उल्लेखित शर्तहरू बाझिन गएमा स्वतः निष्कृत हुनेछ ।
१८. सम्बन्धन प्राप्त कलेजले कृषि तथा वनविज्ञान विश्वविद्यालय ऐन-नियम, विनियम, कार्यप्रणाली पालना गर्नुको साथै यस संकायको स्वीकृत पाठ्यक्रमको आधारमा मात्र अध्ययन अध्यापन गराउनु पर्नेछ ।
१९. यसमा लेखिएका बाहेक अन्य कुराहरू शिक्षा मन्त्रालयको मनसाय पत्र (Letter of Intent, LOI), Nepal Veterinary Council को भेटेरिनरी शिक्षण संस्थाको Minimum Standard Regulation र अन्य प्रचलित कानूनबमोजिम हुनेछन् ।

२. B.Sc. (Dairy Science and Technology) Program (४० जना विद्यार्थी भर्नाको लागि):

भूमिका:

कृषि तथा वनविज्ञानका विविध विधामा अध्यापन-अनुसन्धान एवं प्रसार गर्न कृषि तथा वन विज्ञान विश्वविद्यालयको स्थापना भएको कुरा हामी सबैलाई विदितै छ । ग्रामीण जनसमुदायको आर्थिक एवं सामाजिक स्थितिलाई सुदृढ पारी देशविकासमा दरिलो योगदान दिन यस विश्वविद्यालयको महत्वपूर्ण भूमिका रहने प्रष्ट छ । कृषि तथा वनका विविध विधामा आवश्यक पर्ने दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्ने निकाय पनि यही नै भएकोले अब हिजोका दिनमाभै सीमित कार्यक्रम चलाएर बस्न उचित हुदैन र देशमा आवश्यक पर्ने विषय-विशेषज्ञ उत्पादनतर्फ पनि नयां नयां विषयमा स्नातक, स्नातकोत्तर र विद्यावारिधि कार्यक्रम विस्तार गर्दै जानु पर्नेछ । देशको अवस्था, माग र यसको भविष्यलाई यस विश्वविद्यालयले मात्र नभई व्यक्ति र संघ-संस्था वा सहकारी समूहहरूले पनि आवश्यकताअनुसार कृषि तथा वनविज्ञानका जनशक्ति उत्पादन गर्न कार्यक्रम संचालन गर्न सक्ने छन् । यसका लागि उत्पादित जनशक्तिको गुणस्तर कायम गर्न मान्यता प्राप्त गर्न र संबन्धन (Affiliation) लिन अनिवार्य हुन्छ । त्यसै अनुरूप यस विश्वविद्यालयले पशुविज्ञान, पशुचिकित्सा एवं मत्स्यविज्ञान संकाय अन्तर्गत सञ्चालन हुने विविध शिक्षण कार्यक्रमहरूलाई सम्बन्धन (Affiliation) दिएर सञ्चालन गर्न अनुमति दिनु पूर्व न्यूनतम भौतिक पूर्वाधार दक्ष जनशक्ति र अन्य आधारभूत आवश्यकता बारे तयार परिएको लिखित B.Sc. Dairy Science and Technology मा ४० जना भर्ना कोटाको लागि कार्यक्रम संचालन गर्न निम्नानुसार न्यूनतम पूर्वाधार हुनुपर्ने आधारहरू उल्लिखित स्नातक कार्यक्रम कुनै कलेज वा संस्थानले व्यक्तिगत, समूहगत र संगठित र संस्थानको हैसियतमा सञ्चालन गर्न यस विश्वविद्यालयमा तोकिएको ढाँचाको फर्म भरेर सम्बन्धन लिन निवेदन दिएमा सो निवेदनलाई आधार मानी न्यूनतम आवश्यकता पूरा भए-नभएको स्थलगत अवलोकन गर्न विश्वविद्यालयले खटाएको निरीक्षण टोलीले भ्रमण गरी प्रतिवेदन दिए अनुरूप न्यूनतम पूर्वाधार पुगेको, केही थप गर्नु पर्ने वा पूर्वाधार अपुग भै सञ्चालन गर्न अनुमति दिन नसकिने भनिए अनुसार नै सम्बन्धित निकायले निर्णय लिनु पर्नेछ । अनुसूची-३ अनुसारको निवेदनका साथै अनुसूची-४ अनुसारका कागजातहरू र अनुसूची-५ अनुसारको विस्तृत कार्ययोजना पेश गर्नु पर्नेछ ।

१. जग्गा र जमिन:

यस कार्यक्रम संचालनार्थ अनुसूचि-१ अनुसारको जग्गा जमिन हुनु पर्नेछ । यसको बैकल्पिक उपायको रूपमा किसानहरूको सरकारी, सामुदायिक संघसंस्थाहरूको तालमेल वा केही अवधिको लागि व्यवस्थापनको दरिलो आधार प्रस्तुत गरी दिगो व्यवस्थापन तयार पारी पेश गर्नु पर्नेछ ।

२. भवनहरू :

शुरूमा व्ययभार कम गर्न जुन जग्गा भाडामा लिने हो, सोही ठाउँमा रहेका पुराना भवनहरूलाई यथोचित रूपमा कार्यालय भवन, कक्षाकोठा, शिक्षकहरूको कोठा र केही प्रयोगशालाको रूपमा प्रयोग गर्न सकिनेछ ।

I) शुरू गर्नुपूर्व चाहिने भवन : प्रशासकीय भवन, तीनओटा कोठा भएको कक्षाकोठा भवन- १ (कम्तीमा एक कोठामा ४० जना बस्न मिल्ने), कम से कम ३ ओटा प्रयोगशाला कोठा भएको भवन-१ जसमा पुस्तकालय कोठा, सेमिनार (Conference Hall) शिक्षकहरू बस्ने कोठा हुनु पर्नेछ ।

II) शुरू भए पछि पहिलो २ वर्षभित्र थपिनु पर्ने :
विद्यार्थी छात्रावास (पूर्ण रूपमा फर्निचर), मेस र क्याफ्रीया (पूर्ण रूपमा फर्निचर)
पुस्तकालय भवन (सम्पूर्ण सुविधासहित), अडिटोरियम र (Conference र Seminar Hall),

III) सीमित संख्यामा आवास भवन निर्माण, Mini Dairy Processing Plant 10000 Lit/day दोस्रो चरणभित्र : चौथो वर्षसम्ममा Sports र Cultural activities का पूर्वाधारहरू, आवासीय शिक्षक र कर्मचारीलाई आवासको पूर्ण निर्माण, बर्कशप आवश्यक न्यूनतम सुविधासहित, आवश्यक पर्ने प्रयोगशाला पूर्णरूपमा निर्माण उक्त प्रयोगशालामा आवश्यक उपकरण, ग्लास वेयर र Chemical र पूर्ण रूपमा व्यावहारिक कक्षा संचालन गर्न पूर्वाधारहरू निर्माण गरिसक्नु पर्नेछ ।

३. पहिलो दुई वर्षभित्र निम्नानुसारका प्रयोगशाला स्थापना हुनुपर्ने:

a_ Dairy Processing Operation Lab

b) Dairy Chemistry and Microbiology

c) Statistics and Computer Science

d) Economics and Farm Management

e) Minidairy Processing Plant (10,000 lit / day) or Collaboration with other processing Plant

F) Animal Science Lab

दास्रो दुई वर्षभित्र

Dairy Engineering

Dairy Business Management

Dairy Chemistry

Dairy Microbiology

LPM Lab

Animal Nutrition

Animal Breeding and Genetics

Agri. Extension and Rural Development

४. विभागहरू प्रथम चरण:

Dept. of Processing Operation

Dept. of Dairy Chemistry and Microbiology

Dept. of Statistics and Computer Science

Dept. of Economics and Farm Management

Dept. of Animal Science

दोस्रो चरण:

Dept. of Dairy Engineering

Dept. Of Dairy Business Management

Dept. of Chemistry

Dept. of Dairy Microbiology

Dept. of Dairy Processing

Dept. of LPM

Dept. of Animal Nutrition

Dept. of Animal Breeding and Genetics

Dept. of Agri. Extension and Rural Development

५. विषयगत प्राध्यापकहरू: Course Bulletin मा उल्लेख गरिएका पहिलो र दोस्रो वर्षभित्र संचालन हुने विषय सम्बन्धित विशेषज्ञहरू नियुक्त गरिएको वा दुई पक्ष बीच गरिएको सहमतिपत्र यस विश्वविद्यालयमा पेश गर्नु अनिवार्य हुन्छ । हरेक विषयमा कम्तीमा दुई जना प्राध्यापक हुनु पर्ने र प्रत्येक विभागमा घण्टामा ३ जना नियमित हाजिर हुने शिक्षक अनिवार्य हुनेछ ।
६. कर्मचारी: आवश्यकताअनुसार लेखा/प्रशासन एवं खरिद, भण्डारणकार्यमा सहयोग पुऱ्याउन यथोचित संख्यामा प्रशासनिक कर्मचारी भर्ना गरिएको हुनु पर्नेछ ।
७. विद्यार्थी अनुपातको हिसाबले ५ जना विद्यार्थीबीच सम्बन्धित विषयका Text Book (5) (1), १० जना विद्यार्थीबीच सम्बन्धित विषयका Text Book (10:1) का दरले र

Reference Book पुस्तकालयमा प्राप्त हुनु पर्नेछ । त्यसै अनुरूप पुस्तकालयमा राष्ट्रिय र अन्तरराष्ट्रिय Journal , Photo Copy Machine, E- Library, Scanning सुविधा र ल्याब म्यानुयल यथोचित मात्रामा खरिद गरी पुस्तकालय चुस्त दुरुस्त पारिनु पर्नेछ ।

द. प्रयोगशाला उपकरण:

हरेक प्रयोगशालामा आवश्यक पर्ने उपकरणहरूको लिष्ट बनाई सो रहे/नरहेको स्थलगत भ्रमण गर्ने टोलीले तयार पारी प्रयोगशाला कार्ययोग्य भए/नभएको कुरा प्रतिवेदनमा उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

९. कार्यक्रम संचालन गर्न अनुमति दिए पनि समय/समयमा अनुगमन गरी निर्देशित कुराहरू पुर्याउदै गए-नगएको पनि हेरिनु पर्दछ र प्रतिबद्धता देखाइएको कुरा कार्यान्वयन नगरिएको भए सतर्क र सजग गराउनु पर्ने कर्तव्य विश्वविद्यालयको हुनेछ ।

२. B.Sc. (Fishery) Program (२० जना विद्यार्थी भर्नाको लागि)

B.Sc. (Fishery) कार्यक्रम सञ्चालन गर्न अनुमति सम्बन्धन (Affiliation) प्राप्त गर्नु पूर्व न्यूनतम पूर्वाधार यकिनसाथ पूरा गर्न आवश्यक हुनेछ । जसमध्ये जग्गा, भवन, उपकरण, शिक्षक तथा प्रशासनिक कर्मचारीहरूको विस्तृत विवरण अनिवार्य रूपमा पेश गर्नुपर्नेछ । यसका लागि निवेदनकर्ताले अनुसूची-३ को निवेदन का साथै अनुसूची-४ अनुसारको कागजातहरू र अनुसूची-५ अनुसार विस्तृत कार्य योजना पेश गर्नु पर्नेछ । यसपछि प्राविधिक शिक्षा अनुगमन टोलीले योजना सञ्चालन हुने स्थानमा नै स्थलगत भ्रमणबारे प्रतिवेदन पेश गरेको आधारमा सम्बन्धन दिने/नदिने निर्णय विश्वविद्यालयले गर्नेछ ।

१. जग्गा र प्रचुर पानीको स्रोत

जलचरसँग सम्बन्धित विषयमा वि.एस्सी. Fishery कार्यक्रम संचालन गर्न पानीको उपलब्धता प्रचुर भएको ठाउँमा अनुसूची-१ अनुसारको जग्गा जमिन हुनु पर्नेछ ।

२. प्रशासकीय भवन

यथेष्ट कोठाहरू भएको एउटा प्रशासनिक भवन (प्रशासन, स्टोर प्रोक्चोरमेन्टशाखा, लेखाशाखा, क्याम्पस प्रमुखकक्ष र मर्मत-संभार शाखा आदि)

कक्षाकोठा भवन (४ ओटा २० जना अटाउने कोठा)

शिक्षक कार्य कक्ष भवन: १ न्यूनतमसुविधा सहित, प्रयोगशाला सम्पूर्ण Glass ware र chemical ले सज्जित दुई Wet Lab - १ (एक)

Fish Farm with hatching Facility घटीमा १२ ओटा पोखरी १००'x २००' - २ पोखरी

अन्य भवनहरू दोस्रो Phase मा

खेलकुद र सांस्कृतिक (Sports and culture) पूर्वाधार

छात्रावास र आवासभवन

पुस्तकालय भवन (सम्पूर्ण आधुनिक सुविधासम्पन्न)

३. मेस /क्याफेटेरीया / अडिटोरियम (Conference / Seminar Hall)

४. शिक्षण विभागहरू (पहिलो दुई वर्षभित्र)

Deptment of Aquaculture

Deptment of Aquatic Resource

Deptment of Post harvest

Department of Animal Science, Social Science (Extension & RD), Econmics & Farm

Management.

दोस्रो Phase - ४ वर्षभित्र

Deptment of Fisheries Management

Deptment of Microbiology

Deptment of Staltistics and Computer Science

Deptment of Fish Biology

Deptment of Biochemistry

५. विषयगत प्राध्यापकहरू Syllabus मा उल्लेख गरिएको दुई वर्षभित्र संचालन हुने विषय-शिक्षकहरूको नियुक्ति वा करार पत्रहरू, हरेक विभाग मा कम्तीमा ३ जना नियमित प्राध्यापक हुनुपर्ने ।

६. आवश्यकताअनुसार प्रशासन, शैक्षिक प्रशासन, लेखा, Procurement र भण्डारमा कर्मचारीहरू भर्ना गर्नुपर्ने । आवश्यकताअनुसार अन्य सहयोगी कर्मचारी हुनुपर्ने । हरेक ल्याबका लागि कम्तीमा १ जना ल्याब ब्वाई र ल्याब असिष्टेण्ट हुनुपर्ने ।

७. विद्यार्थी भर्ना संख्याको आधारमा कम से कम ५ विद्यार्थीलाई विषयगत Text Book एक र १० विद्यार्थीमा एक Reference Book पुस्तकालयमा खरिद गरी राख्न पर्ने । त्यस्तै राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय स्तरबाट प्रकाशित जस्तै: जर्नल, E- Library, Photocopy र Scanning सुविधा सहित ल्याब म्यानुअल, अन्य पुस्तक पत्रपत्रिका हुनुपर्ने ।

८. प्रयोगशालामा अति आवश्यक पर्ने उपकरण, ग्लास वेयर, Chemicals को सूची तयार गरी निरीक्षण गर्ने टोलीले हेरेर कार्ययोग्य अवस्थामा प्रयोगशाला रहे/नरहेको मूल्यांकन प्रतिवेदनमा उल्लेख गर्नुपर्ने ।

९. शुरूको अवस्थामा स्थलगत निरीक्षण गरी न्यूनतम पूर्वाधार, शिक्षकको स्तर र विषयगत रूपमा रहे नरहेको, प्रयोगशालाको अवस्था कार्य योग्य रहेको/नरहेको हेरी न्यूनतम आवश्यकता पूरा भए कार्यक्रम संचालन गर्न सम्बन्धन (Affiliation) दिन सक्ने ठहर गरे विश्वविद्यालयले दिने र सो पूर्वाधार यथेष्ट नभएको प्रतिवेदन दिएमा सम्बन्धन नदिने निर्णय

विश्वविद्यालयले गर्नेछ । सञ्चालन गर्ने अनुमति पाएमा पनि भविष्यको लागि दिइएको निर्देशनको प्रतिबद्धता पूरा गरे/ नगरेको बारे बुझ्न अनुमगन टोलीले पटक-पटक भ्रमण गरेर प्रतिवेदन पेश गर्नेछ ।

अनुसूची - ७

वनविज्ञान संकाय:

B.Sc. Forestry ५० जना विद्यार्थी भर्नाको लागि र संबन्धित अन्य विषयहरूमा स्नातक र स्नातकोत्तर र विद्यावारिधि

१. परीक्षा संचालन खर्च पुग्ने गरी संबन्धन प्राप्त क्याम्पसले विश्वविद्यालयको संबन्धित संकायले तोकेबमोजिम रकम तिर्नु पर्नेछ ।
२. भर्ना भएको १० प्रतिशत विद्यार्थीहरूलाई छात्रवृत्ति उपलब्ध गराउनुपर्ने वा विश्वविद्यालयबाट छनोट भएका उम्मेदवारहरूलाई छात्रवृत्ति दिनुपर्नेछ ।
३. स्नातक वा सो भन्दा माथिको तह संचालनको लागि अनुसूची-१ अनुसारको जग्गा, जमिन हुनु पर्नेछ । यस संकायअन्तर्गत पर्ने अन्य विषयहरूका लागि विश्वविद्यालयले तोकेबमोजिम हुनेछ ।
४. फिल्ड प्रयोगात्मक कक्षाको लागि आफ्नो जंगल हुनुपर्ने वा उच्च पहाड, मध्य पहाड तथा तराईमा सामुदायिक वनसंग सहमति भएको हुनुपर्नेछ।
५. संबन्धन प्राप्त गर्न चाहने संस्थाको प्रारम्भिक वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन हुनुपर्ने छ।
६. संबन्धन प्राप्त गर्न चाहने संस्थामा आवश्यक जनशक्ति नेपाली नागरिक हुनुपर्ने छ ।
७. संबन्धन प्राप्त गर्न चाहने संस्थाको शिक्षकहरू कम्तीमा १० जना पूर्णकालीन हुनुपर्नेछ । यस संकायअन्तर्गत अन्य संबन्धित विषयका लागि कार्यक्रम संयोजक रहने र संबन्धित विषयका ख्याति प्राप्त विशेषज्ञ वा प्राज्ञलाई स्रोत व्यक्तिको रूपमा लिइ कक्षा संचालन गर्न सकिनेछ ।
८. प्राध्यापकहरूको लागि बस्ने आवश्यक कोठाहरू उपलब्ध हुनुपर्ने छ ।
९. कक्षाकोठा, प्रयोगशालाहरू (बायोलोजी, स्वायल, फरेस्ट्री, जीआइएस, (GIS) सर्भे, जियोलोजी आदि) खेलकुद र पुस्तकालय हुनुपर्नेछ । गेष्टहाउस तथा ट्वाइलेटको उचित व्यवस्था हुनुपर्नेछ ११. विद्यार्थी अनुपातको हिसाबले कम्तीमा पनि ५ विद्यार्थी बराबर १ पुस्तकका दरले संबन्धित विषयका पुस्तकहरू उपलब्ध हुने गरी पुस्तकालयको व्यवस्था हुनु पर्नेछ । पुस्तकालयमा विभिन्न Journals, Bulletins र संबन्धित विभिन्न शिक्षण सामग्रीहरूको व्यवस्था हुनुको साथै राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय Journal हरूको पहुँच सहित E- Library को समेत व्यवस्था भएको हुनुपर्नेछ ।
१०. इन्टरनेटको व्यवस्था हुनुपर्नेछ ।
११. विश्वविद्यालयले निरीक्षण गरी दिइएका सुभावहरू संबन्धन प्राप्त क्याम्पसले पालन गर्नुपर्नेछ । विश्वविद्यालयलाई उपलब्ध गराउने संबन्धन शुल्कका अतिरिक्त निरीक्षण अनुगमन तथा प्रशासनिक व्यवस्थापनको लागि प्रतिसेमेष्टर रु ६०००। (छ हजार) प्रति विद्यार्थीका दरले उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
१२. वनविज्ञान संकायबाट लिइएको प्रवेश-परीक्षाबाट उत्तीर्ण विद्यार्थीहरूमध्येबाट आवश्यक प्रक्रिया अपनाई मेरीटका आधारमा संबन्धनप्राप्त कलेजले भर्ना गर्नु पर्नेछ ।
१३. संबन्धनप्राप्त कलेजमा भर्ना भएका विद्यार्थीहरूको विवरण वन संकायमा पठाउनु पर्नेछ ।
१४. कलेजका नियमित गतिविधिहरू नियमित रूपमा जानकारी गराउनु पर्नेछ ।
१५. वन संकायको स्वीकृत कार्यक्रम मात्र पठनपाठन गर्नुपर्नेछ ।
१६. संबन्धनप्राप्त संस्थाले वनविज्ञान संकायको नियन्त्रण-रेखदेख र समन्वयमा परीक्षा सञ्चालन गर्नु पर्नेछ ।